

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-1033/1
27/03/2026. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Компјутерски тероризам”, кандидата Клејић Марије, број досјеа M023/25-УП, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 27/03/2026. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

**Катедри за кривичноправне науке
Правног факултета Универзитета у Нишу**

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
ПРИЈЕМАЊЕ: 28.03.2026.			
Орг. јед.	Број	Година и вредност	
01	1033		

На седници Катедре за кривичноправне науке која је одржана 20.03.2026. године на основу члана 34. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу формирана је Комисија за оцену и јавну одбрану мастер рада под називом: „Компјутерски тероризам“, кандидата Марије (Будимир) Клејић М023/25-УП Комисија, после детаљног прегледа мастер рада подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под називом „Компјутерски тероризам“, кандидата Марије (Будимир) Клејић, је написан на 50 страница компјутерски обрађеног текста, са проредом 1.5. Кандидаткиња је цитирање вршила у фуснотама (укупно 61). Литерарну подлогу рада чини 20 домаћих и иностраних извора књига, монографија, библиографских јединица (учбеника, приручника, закона, научних чланака и статистичких података) уз друге бројне научне и стручне радове објављене у часописима и електронске изворе.

Структурално је рад подељен у 4 главна дела: 1) Појам и карактеристике тероризма, 2) Појам и карактеристике компјутерског криминалитета, 3) компјутерски тероризам и 4) Облици деловања сајбер терориста. Уз наведене делове рад има и: увод, закључак, литературу, списак илустрација, списак табела, сажетак на српском и енглеском језику и биографију.

У уводу рада (стр. 4-5) кандидаткиња је изложила предмет истраживања указујући на значај и опасности које сајбер напади представљају за савремено друштво. Истакнуто је да све већа зависност државне инфраструктуре од рачунарских мрежа, као што су саобраћајни системи, електроенергетске мреже и финансијске трансакције. У том контексту кандидат објашњава појам сајбер, односно компјутерског тероризма, као противзаконите и политички мотивисане активности усмерене на рачунарске системе и податке са циљем изазивања страха и несигурности. Кандидат у уводу наводи да су у циљу научног и систематичног приступа предмету истраживања, у раду примењени методи дескрипције, анализе и синтезе, док је приликом прикупљања података доминантно коришћен метод анализе садржаја научне литературе и релевантних прописа. У мањој мери примењени су и статистички метод,

компаративни метод и метод прости дедукције. Након уводних разматрања дат је кратак приказ структуре рада.

У првом делу мастер рада под називом „Појам и карактеристике тероризма“ (стр. 6-12) кандидаткиња је дала приказ историјског развоја тероризма, дефинисала његов појам, објаснила феномен тероризма као друштвене појаве, дефинисала карактеристике тероризма као злочина и дала приказ карактеристика самих терористичких аката. Овај део рада је подељен у пет подпоглавља. У првом делу овог поглавља кандидат анализира историјски развој тероризма, указујући да ова појава није искључиво савременог карактера, већ да се различити облици политичког насиља јављају још од античког периода. У другом делу кандидат се бави дефинисањем појма тероризма, указујући на етимолошко порекло термина и различита теоријска одређења овог феномена у научној литератури, као и на разлику између појмова терора и тероризма. У наставку поглавља кандидат анализира тероризам као сложену друштвену појаву, указујући на његову повезаност са политичким, економским и социјалним околностима, као и на чињеницу да савремени тероризам све више добија међународни карактер. Посебна пажња посвећена је и карактеристикама тероризма као злочина, при чему се истиче његова усмереност ка изазивању страха и остваривању политичких и идеолошких циљева. У петом подпоглављу, кандидаткиња анализира карактеристике самих терористичких аката, указујући на њихову организованост, пажљиво планирање и офанзивни карактер у циљу постизања планираних терористичких циљева.

У другом делу мастер рада под називом „Појам и карактеристике компјутерског криминалитета“ (стр. 13-23) кандидаткиња анализира појам, облике и карактеристике компјутерског криминалитета, као и кривична дела која се могу сврстати у ову област. У првом делу овог поглавља кандидаткиња дефинише компјутерски криминалитет и указује на његове основне одлике, истичући да је реч о једном од најмлађих облика криминалитета који је тесно повезан са развојем информационих технологија. Такође се указује на законски оквир у Републици Србији, као и на надлежност посебних органа за откривање и процесуирање ових кривичних дела. У наставку рада кандидаткиња анализира кривична дела против безбедности рачунарских података која су прописана Кривичним закоником Републике Србије, као што су оштећење рачунарских података и програма, рачунарска саботажа, прављење и уношење рачунарских вируса, рачунарска превара, неовлашћени приступ рачунару или

рачунарској мрежи, спречавање приступа јавној рачунарској мрежи и друга сродна кривична дела. Поред тога, кандидаткиња разматра и кривична дела код којих је компјутерски криминал елемент бића кривичног дела, као што су искоришћавање рачунарске мреже за извршење кривичних дела против полне слободе према малолетним лицима, приказивање и поседовање порнографског материјала, као и неовлашћено искоришћавање ауторског дела или предмета сродног права. На крају овог дела рада кандидаткиња анализира обим, динамику и појавне облике компјутерског криминалитета у Републици Србији, уз коришћење статистичких података, указујући на постојање такозване „тамне бројке“ криминалитета, односно непријављених случајева. Такође се разматрају основни узроци и услови извршења ових кривичних дела, међу којима се издвајају могућност брзе материјалне користи, доступност информационих технологија и све већи број корисника интернета, што доприноси даљем развоју и сложености високотехнолошког криминала.

У трећем делу мастер рада под називом „Компјутерски тероризам“ (стр. 24-32) кандидаткиња анализира појам, специфичности и начине деловања сајбер тероризма, као и покушаје његовог сузбијања на међународном нивоу. У првом подпоглављу „Појам компјутерског тероризма“ кандидаткиња даје различита теоријска одређења овог појма у стручној литератури, указујући на његову повезаност са класичним облицима тероризма и истичући да се ради о политички мотивисаним нападима на информационе системе, рачунарске мреже и податке са циљем изазивања страха и притиска на државу или друштво. У подпоглављу „Разлика компјутерског тероризма од сајбер напада“ кандидаткиња указује на основне разлике између обичних сајбер напада и сајбер тероризма, наглашавајући да је кључна разлика политичка мотивација и намера изазивања ширих друштвених и психолошких последица. У подпоглављу „Специфичности компјутерског тероризма у односу на конвенционални тероризам“ кандидаткиња анализира предности које сајбер простор пружа терористичким групама, као што су анонимност, мањи трошкови извршења напада и могућност деловања на даљину, што овај облик тероризма чини посебно опасним у савременом друштву. На крају, у подпоглављу „Покушаји борбе против компјутерског тероризма на глобалном плану“ кандидаткиња разматра међународне иницијативе и правне механизме усмерене ка сузбијању овог феномена, указујући на значај међународне сарадње и постојеће правне празнине у регулисању сајбер тероризма.

У четвртм делу мастер рада под називом „Облици деловања сајбер терориста“ (стр. 33-43) кандидаткиња анализира различите начине на које терористичке

организације користе интернет и савремене информационе технологије за остваривање својих циљева. У уводном делу овог поглавља указује се на значај сајбер простора као новог поља деловања терористичких организација, које омогућава регрутовање, комуникацију, пропаганду, прикупљање финансијских средстава и планирање напада, уз висок степен анонимности и глобални домет. У подпоглављу „Регрутовање чланова“ кандидаткиња указује да се регрутовање нових припадника све чешће одвија путем интернета и друштвених мрежа, где терористичке организације користе анонимност и широк домет дигиталних платформи како би привукле младе људе и потенцијалне симпатизере. У подпоглављу „Комуникација“ анализира се улога интернета као средства за међусобну комуникацију и координацију активности терористичких група, при чему се истиче употреба криптованих порука, електронске поште, форума и различитих онлајн платформи за размену информација и планирање активности. У подпоглављу „Бављење организованим криминалом“ кандидаткиња указује на повезаност терористичких организација са различитим облицима организованог криминала, посебно у области финансирања, где интернет омогућава прикупљање донација, прање новца и друге нелегалне активности. У подпоглављу „Могућност вођења асиметричног сукоба“ кандидаткиња истиче да сајбер простор омогућава мањим групама или појединцима да се супротставе и много моћнијим државама, јер анонимност и технолошке могућности омогућавају прикривање идентитета нападача и ефикасно извођење напада. У подпоглављу „Ширење пропаганде“ кандидаткиња анализира улогу интернета у ширењу терористичке идеологије, где се путем различитих медијских садржаја, видео материјала, интернет сајтова и онлајн публикација настоји привући пажња јавности, ширити страх и придобити нови симпатизери. На крају, у подпоглављу „Значај друштвених мрежа за деловање сајбер терориста“ кандидаткиња указује на значај платформи друштвених мрежа као кључног средства за ширење пропаганде, комуникацију и мобилизацију присталица, истичући да су ове платформе омогућиле терористичким организацијама да лакше допру до шире публике и утичу на глобално јавно мњење.

У закључку мастер рада (стр. 44) кандидаткиња сумира главне резултате истраживања указујући на то да компјутерски тероризам представља све значајнију безбедносну претњу савременом друштву, с обзиром на све већу зависност државних система и друштва од информационо-комуникационих технологија. Кандидаткиња истиче да је у раду приказана еволуција тероризма, појам и облици компјутерског криминала, као и специфичности компјутерског тероризма и начини деловања сајбер

терориста. Посебно се наглашава опасност од могућих напада на критичну инфраструктуру, као што су енергетски, војни и други важни системи. На крају, кандидаткиња закључује да је за ефикасно супротстављање овој појави неопходна међународна сарадња, унапређење сајбер безбедности и развој правног оквира, уз указивање на могућност појаве нових облика тероризма у будућности, попут тероризма повезаног са развојем вештачке интелигенције.

Закључак и предлог

После детаљног разматрања мастер рада: „Компјутерски тероризам“, можемо да закључимо да пред кандидаткињом није био једноставан задатак. Требало је, наиме, проучити и анализирати обимну домаћу и инострану правнотеоријску литературу.

Компјутерски тероризам као облик организованог криминалитета је посебно опасан друштвени проблем који погађа сва друштва. Кандидаткиња је у раду систематично и прегледно обрадила проблематику компјутерског тероризма, полазећи од општих теоријских основа тероризма и компјутерског криминалитета, па све до специфичних облика деловања сајбер терориста. Рад је структуриран у више логички повезаних целина у којима се најпре анализирају појам, историјски развој и карактеристике тероризма, а затим и појам и основна обележја компјутерског криминалитета, укључујући кривична дела против безбедности рачунарских података. Посебна пажња посвећена је анализи компјутерског тероризма, његовим специфичностима у односу на конвенционални тероризам, као и облицима деловања сајбер терориста, при чему кандидат указује на значај савремених информационих технологија и друштвених мрежа у функционисању и ширењу овог облика криминалитета.

Значај овог рада огледа се у свеобухватној анализи појаве тероризма и компјутерског криминалитета, са посебним освртом на феномен компјутерског тероризма као једног од најсавременијих безбедносних изазова. Посебно је значајно што рад обједињује теоријска сазнања о тероризму, карактеристикама терористичких аката и развоју компјутерског криминалитета, као и анализу њихове међусобне повезаности у савременом дигиталном окружењу. Такође је важно истаћи да се у раду посебна пажња посвећује кривичноправним аспектима заштите рачунарских података и система, као и анализи појавних облика и узрока компјутерског криминалитета у Републици Србији.

Међу посебним квалитетима по којима се издваја овај рад јесте свеобухватно теоријско и практично сагледавање проблема компјутерског тероризма, кроз анализу његовог појма, карактеристика и специфичности у односу на конвенционални тероризам и друге облике сајбер напада. Рад се не задржава искључиво на теоријском приказу појаве, већ обухвата и разматрање различитих облика деловања сајбер терориста, укључујући регрутовање чланова, комуникацију путем савремених информационих технологија, ширење пропаганде и коришћење друштвених мрежа. При обради постављене теме кандидат није остао само на интерпретацији доступне научне и стручне литературе, већ је настојао да кроз систематичну анализу и аргументовано излагање прикаже сложеност и актуелност овог безбедносног проблема у савременом друштву.

Стога, Комисија закључује да мастер рад кандидата Марије Клејић под називом „Компјутерски тероризам“ представља резултат самосталног и називом оригиналног научног рада из области кривичног права. Кандидат је у раду систематизовао и анализирао постојећу правнотеоријску, прикупио практичну и законску литературу и својим радом дао одређени допринос науци кривичног права. Пошто су испуњени услови предвиђени у члану 36. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, Комисија сматра да је мастер рад „Компјутерски тероризам“ кандидата Марије Клејић подобан за јавну одбрану, па предлаже Комисији за докторске и мастер студије Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

У Нишу, 27.03.2026. године.

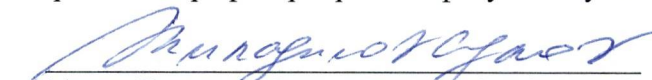
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

проф. др Миомира Костић
редовни професор Правног факултета у Нишу

проф. др Дарко Димовски
редовни професор Правног факултета у Нишу

проф. др Душица Миладиновић - Стефановић
редовни професор Правног факултета у Нишу